

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 XVIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van de begroting Wonen, Wijken en Integratie (XVIII) voor het jaar 2009

Nr. 79

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 april 2009

De algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie heeft mij in haar brieven van 12 maart 2009 (31 700-XVIII-67/2009D11 661 en 2009Z04220/ 2009D11714) gevraagd haar te informeren over de uitkomsten van de door de Belastingdienst uitgevoerde redelijkheidstoetsen en over de overschrijdingen van het budget voor de huurtoeslag voor 2006.

Redelijkheidstoetsen

Tijdens de behandeling van de WWI-begroting heb ik toegezegd u te informeren over de door de Belastingdienst uitgevoerde redelijkheidstoetsen. Zoals bekend is sinds de invoering van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de huurtoeslag, en daarmee ook voor de uitvoering van de redelijkheidstoetsen, neergelegd bij de staatssecretaris van Financiën. WWI heeft sindsdien geen (directe) bemoeienis meer met het aantal en de selectiewijze van de steekproeven naar de redelijkheid van de overeengekomen huurprijs. In verband daarmee heb ik de staatssecretaris van Financiën gevraagd u hierover te informeren. In de 3e tweemaandsrapportage Belastingdienst die eind maart aan uw Kamer is gestuurd is op uw vraag ingegaan.

Overschrijding 2006

Tijdens het wetgevingsoverleg over het begrotingsonderzoek op 27 november 2008 heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over de overschrijdingen van het budget voor de huurtoeslag voor 2006, waarbij zowel wordt ingegaan op de omvang van de overschrijding als de analyse van de oorzaak van de overschrijding. Inmiddels is het proces Definitief toekennen over 2006 nagenoeg afgerond en hebben de benodigde analyses plaatsgevonden.

Ten opzichte van de ontwerpbegroting 2006 is voor het begrotingsjaar 2006 sprake geweest van een overschrijding van € 206 miljoen. Omdat in

het begrotingsjaar 2006 ook al uitgaven zijn gedaan voor het huurtoeslagjaar 2007 (de eerste betalingen voor 2007 hebben plaatsgevonden in december 2006), is niet dit gehele bedrag toe te rekenen aan de huurtoeslag 2006. Voor het huurtoeslagjaar 2006 was sprake van een onverklaarde overschrijding ten opzichte van de raming van € 198 miljoen.

Tabel 1 geeft de verklaring van deze post.

Tabel 1. Verklaring overschrijding huurtoeslagjaar 2006

Onverklaarde overschrijding 2006	198.3
<i>Verklaard door:</i>	
1. Hoger bedrag aan terugvorderingen	104.9
2. Werklijke toename gebruik	49.5
3. Aansluiting administratieve systemen	43.9

Onderstaande passages gaan achtereenvolgens in op de drie in de tabel genoemde verklaringen.

1. Hoger bedrag aan terugvorderingen

Uit de nieuwe informatie blijkt dat het uiteindelijk over 2006 toegekende bedrag aan huurtoeslag €104,9 miljoen lager ligt dan in eerste instantie op basis van de uitbetalingen in 2006 werd verwacht. Het proces van definitief toekennen heeft ten opzichte van de voorlopige toekenningen tot een per saldo neerwaartse bijstelling geleid. Voor het grootste deel komt dit tot uiting in een hoger dan geraamd bedrag dat via terugvorderingen in de jaren na 2006 terugkomt.

Naar aanleiding van vragen van uw kant bij de Begroting 2009 is al aangegeven dat er sprake zou zijn van een hoger bedrag aan terugvorderingen. Toen werd nog uitgegaan van een bedrag van € 70 miljoen. Dit bedrag blijkt ruim €30 miljoen hoger uit te komen.

2. Toename gebruik

Nu het proces van definitief toekennen voor 2006 afgerond is kan op basis van de definitieve beschikkingen een analyse van de toegekende huurtoeslagen worden gemaakt. Hierbij kunnen de verwachtingen die ten tijde van de raming bestonden vergeleken worden met de realisatie zoals die blijkt uit het bestand met de beschikkingen huurtoeslag over 2006. Tabel 2 toont deze vergelijking.

Tabel 2. Raming versus realisatie 2006

	raming	realisatie	verschil
aantal (*1000)	1 064,9	1 088,4	23,5
gemiddelde toeslag (€)	1 687	1 695	8
totaal budget (in mln €)	1 797,4	1 846,9	49,5

Uit tabel 2.1. blijkt dat ten opzichte van de raming het aantal huishoudens in de realisatie 23 500 hoger ligt. De gemiddeld verstrekte toeslag ligt € 8 op jaarbasis hoger. Samen leiden deze effecten tot een overschrijding van de raming met € 49,5 miljoen. Van deze € 49,5 miljoen wordt ruim € 39 miljoen verklaard door het hogere volume. Voor ongeveer € 10 miljoen ligt de verklaring in de hogere gemiddelde toeslag.

De stijging van het aantal huishoudens met huurtoeslag betreft een daling van het niet-gebruik in de huurtoeslag ten opzichte van de huursubsidie.

3. Administratieve aansluiting

Na verwerking van de bovengenoemde verklaringen resteert nog een bedrag van € 43,9 miljoen. Dit betreft een verschil tussen de uitgaven van de Belastingdienst aan huurtoeslag en het bedrag dat op basis van het voor de analyse gehanteerde beschikkingenbestand kan worden verklaard.

Voor de analyse van deze restpost is uitgebreid overleg gevoerd met de Belastingdienst/Toeslagen. In de daartoe opgerichte taskforce Beleidsinformatie is ook gekeken naar de interne processen bij de uitvoering van de huurtoeslag, en naar de gevolgen van de uitvoeringsproblematiek 2006 voor de interne processen, en met name de interne verantwoording bij de Belastingdienst.

Het verschil van € 43,9 miljoen wordt voor een deel veroorzaakt doordat de Belastingdienst in 2006, toen de eerste problemen in de uitvoering ontstonden, prioriteit heeft gegeven aan het uitbetalen van toeslagen, om te voorkomen dat huurtoeslagontvangers liquiditeitsproblemen zouden krijgen. Omdat het daartoe ingerichte systeem niet flexibel genoeg bleek om alle zich voordoende situaties te behandelen zijn daarnaast nieuwe processen ingericht. Dit is toen behulpzaam gebleken om de uitbetaling veilig te stellen, maar levert voor het reproduceren van de beleidsinformatie problemen op. Veel van de toen noodzakelijk gebleken handmatige aanpassingen op individuele beschikkingen zijn niet goed in de tussenliggende systemen terecht gekomen.

De achtergrond van deze problematiek is al in de Beheersverslagen van de Belastingdienst over 2005 en 2006 onder de bedrijfsvoeringsmededeling gemeld. Hierbij is aangegeven dat de huurtoeslag niet voldeed aan de eis van nauwkeurigheid, hetgeen tot uitdrukking kwam in een overschrijding van de tolerantiegrenzen.

De Belastingdienst heeft aangegeven ervan uit te gaan dat uiteindelijk de juiste bedragen aan de huurtoeslagontvangers zijn uitbetaald, en dat dit op een juiste manier verantwoord is. Er zitten echter nog aansluitingsproblemen tussen de uitbetaalde bedragen aan de huurtoeslagontvangers en de doorrekening aan WWI, en tussen de aan de huurtoeslagontvangers gestuurde beschikkingen en de informatie in het voor bovenstaande analyse gebruikte bestand. Aan deze verdere aansluiting wordt nog gewerkt, zodat de analyse volledig afgerond kan worden. Dit kan er mogelijk toe leiden dat het ten laste van de begroting huurtoeslag gebrachte bedrag voor het jaar 2006 nog daalt. Overigens is het, gezien de beperkingen van het toeslagensysteem, niet te verwachten dat deze analyse een geheel sluitende verklaring zal opleveren.

Daarbij kan worden opgemerkt dat de laatste jaren de inrichting van het proces bij de Belastingdienst meer gestabiliseerd is. De hierboven beschreven administratieve problemen zijn inmiddels veel geringer van omvang.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
E. E. van der Laan